

Fővárosi Ítéltábla
1.Pf.22.319/2011/5.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Fürst Sándor ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, I.rendű alperes neve (I. rendű alperes címe) I. rendű, és II.rendű alperes neve (II. rendű alperes címe) II. rendű, Kóczyánné dr. Pohl Mónika vezető jogtanácsos által képviselt III. rendű alperes neve (III. rendű alperes címe) III. rendű, a dr. Tarr Ágnes ügyvéd által képviselt IV.rendű alperes neve (IV.rendű alperes címe) IV. rendű, V.rendű alperes neve (V.rendű alperes címe) V. rendű, VI.rendű alperes neve (VI.rendű alperes címe) VI. rendű, VII.rendű alperes neve (VII.rendű alperes címe) VII. rendű, VIII.rendű alperes neve (VIII.rendű alperes címe) VIII. rendű, IX.rendű alperes neve (IX.rendű alperes címe) IX. rendű, X. rendű alperes neve (X.rendű alperes címe) X. rendű, XI.rendű alperes neve (XI.rendű alperes címe) XI. rendű alperesek ellen, élettársi közös vagyon megosztása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. június 3. napján meghozott, a 27.P.25.312/2005/150. szám alatt kijavított 27.P.25.312/2005/148. számú ítélete ellen a IV-XI. rendű alperesek részéről 151., a felperes részéről 155. sorszámmal előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja.

A per főtárgya tekintetében a IV-V., VII-XII. rendű - perbeli jogállásuk alapján helyesen IV-XI. rendű - alperesek egyetemleges fizetési kötelezettségét összesen 771.325 (Hétszázhetvenegyezer-háromszázhuszonöt) forintba felelteti, a felperes összesen 801.809 (Nyolcszázegyezer-nyolcszázkilenc) forint fizetési kötelezettségét mellőzi és a viszontkeresetet 1.049.559 (Egymillió-negyvenkilencezer-ötszázötvenkilenc) forint és kamata tekintetében elutasítja.

A IV-XI. rendű alpereseket egyetemlegesen kötelezi, hogy fizessenek meg az államnak - a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására - 79.890 (Hetvenkilencezer-nyolcszázkilencven) forint kereseti illetéket. A felperes által fizetendő kereseti illetéket 80.540 (Nyolcvanezer-ötszáznegyven) forintba lecsökkenti.

A IV-XI. rendű alperesek által fizetendő perköltséget 361.010 (Háromszázhatvanegyezer-tíz) forintba felelteti, amit egyetemlegesen kötelesek a felperesnek megfizetni.

A leleltetés terhével való illeték lerovására vonatkozó rendelkezést akként pontosítja, hogy arra a IV-XI. rendű alperesek kötelesek.

Az elsőfokú ítélet egyéb fellebbezetti rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az ítélőtábla a IV-XI. rendű alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 95.250 (Kilencvenötezer-kétszázötven) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a peres feleket, hogy fizessenek meg az államnak - a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására - a IV-XI. rendű alperesek egyetemlegesen 268.110 (Kétszázhatvannyolcezer-százötven) forint, a felperes 44.060 (Negyvennégyezer-hatvan) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes 1991 szeptemberétől élt együtt **V.Sz.F-nével** (továbbiakban: örökhagyó). Utolsó közös lakásuk **b.-i T. utca 205. szám** alatti ingatlan volt, melynek 428/960 részületősége az örökhagyó tulajdonát képezte. Az ingatlan osztott használatára figyelemmel az örökhagyó tulajdoni illetősége alapján egy négyszobás lakás, egy műhely és egy udvari tároló kizárólagos használatára volt jogosult.

2000 tavaszán az örökhagyó súlyos agyvérzést kapott, melynek következtében lebénult, 2002-ben a bíróság cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezte. Az örökhagyót egy ideig a felperes gondozta, majd 2001 novemberétől különböző otthonokban került elhelyezésre, ahonnan hétfőként lakásába kihozta és ott látta el, gondozta.

2004. szeptember 13-án az örökhagyó végintézkedés hátrahagyása nélkül elhunyt. Hagyatékát a **b.-i T. utca 205. szám** alatti ingatlan 428/960 részületősége (továbbiakban: perbeli ingatlan), valamint ingóságok képezték. A közjegyző a hagyatékot a törvényes öröklés rendje szerint személyenként 2/14 részben az örökhagyó testvéreinek, a IV., V., VI., VII. rendű alpereseknek, Sz. G-nének és a X. és XI. rendű alperesek jogelődjének **B.I-nének**, személyenként 1/14 részben az örökhagyó előtt elhunyt G.I-né testvér jogán a X. és XI. rendű alpereseknek adta át.

Az I., II. és III. rendű alperesek a perbeli ingatlan résztulajdonosai.

A felperes először az örökhagyó ellen, majd halála folytán jogutódaival szemben fenntartott keresetében annak megállapítását kérte, hogy az örökhagyó tulajdonaként nyilvántartott perbeli ingatlan részületőségből 200/906 tulajdoni hányad tulajdonjogát élettársi vagyonszövetség jogcímén megszerezte és kérte a közös tulajdon megszüntetését is. Kérte továbbá a jogutódok kötelezését 3.200.000 forint értékű növekedés 65%-a, az örökhagyó gondozási díjaként 2.113.660 forint, továbbá ingatlanhasználati díj megfizetésére.

Az I-III. rendű alperesek a kereset teljesítését nem ellenezték.

A IV-XI. rendű alperesek a kereset elutasítását kérték, mert álláspontjuk szerint a felperes és az örökhagyó nem voltak élettársak, mert közöttük vagyontársaság nem állt fenn.

Az eljárás során az örökhagyó egyik perbevonott testvére, **B.I.-né** 2005. február 28-án elhunyt. Hagyatékát a közjegyző - köztük az örökhagyótól örökölt örökségét - törvényes öröklés jogcímén törzsenként, illetve törzsön belül egyenlő arányban a IV-XI. rendű alpereseknek adta át.

Az elsőfokú bíróság a 2009. február 4. napján meghozott ügyszám számú rész- és közbenső ítéletével megállapította, hogy a felperes valamint az örökhagyó 1989. január 1. napjától 2000. júliusig egymással élettársi kapcsolatban éltek. A IV-XI. rendű alperesek fellebbezése folytán a Fővárosi Ítéltábla a 2009. november 19. napján meghozott ügyszám számú részítéletével az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletét megváltoztatta és a felperesnek az ingatlan tulajdonjoga megállapítására, valamint az értéknövekmény megtérítésére irányuló keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg a IV-XI. rendű alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 500.000 forint együttes első- és másodfokú perköltséget, valamint fizessen meg az államnak 360.000 forint kereseti és 360.000 forint fellebbezési illetéket. Az indokolásban kifejtettek szerint az ítéltábla megítélése szerint az elbírált kereset azért alaptalan, mert a felperes és az örökhagyó között az élettársi jogviszony nem jött létre, mivel nem gazdálkodtak közösen. A felperes felülvizsgálati kérelme folytán a Legfelsőbb Bíróság a 2011. április 5. napján meghozott ügyszám számú részítéletével a jogerős részítéletet hatályában fenntartotta. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg a IV-XI. rendű alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 150.000 forint felülvizsgálati eljárási költséget valamint az államnak 360.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

A felperes módosított keresetében egyetemlegesen kérte kötelezni a IV-XI. rendű alpereseket jogalap nélküli gazdagodás jogcímén 1.505.600 forint gondozási díj, valamint örökrészük arányában 560.125 forint temetési költsége megfizetésére. Követelése ténybeli alapjaként hivatkozott arra, hogy az örökhagyó gondozásáról ő gondoskodott, aki 2001. november 1-től különböző otthonokban és intézményekben tartózkodott. Ezen intézményekből péntekenként az örökhagyót hazavitte és ő látta el, gondozta, majd hétfőn visszaszállította. Erre alapítva 2001. évre 833.600 forint, 2002. évre 345.600 +115.200 forint, 2003. évre 211.200 forint gondozási díj megfizetésére tart igényt. Az örökhagyót ő temettette el, ő állíttatott síremléket neki, melynek összes költsége 560.125 forint volt.

A IV-XI. rendű alperesek a gondozási díj tekintetében a kereset elutasítását kérték. Álláspontjuk szerint tőlük a felperes gondozási díjat nem igényelhet, vitatták annak alapját és összegszerűségét is. A temetési költségből 247.750 forintot elismertek, melyet az ő követelésükbe kértek beszámítani, ezt meghaladóan a temetési költség vonatkozásában a kereset elutasítását kérték.

A IV-XI. rendű alperesek viszontkeresetet terjesztettek elő, melyben a felperest 5.696.000 forint használati díj megfizetésére kérték kötelezni, melynek összegét utóbb 4.012.365 forintra leszállították azzal, miszerint nem ellenzik, hogy ezen

összegbe beszámításra kerüljön 247.750 forint általuk elismert temetési költség. Kérték továbbá, hogy a bíróság kötelezze a felperest a követelt használati díj után 2005. augusztus 1. napjától késedelmi kamat megfizetésére is. Követelésük ténybeli alapjaként arra hivatkoztak, hogy a felperes előadásából kitűnően az örökhagyóval 2000 júliusáig éltek együtt, ekkor kapcsolatuk megszakadt, ezért ettől az időponttól a felperes jogalap nélkül használta az ingatlant. 2001. augusztus 1-től 2002. május 31-ig terjedő időszakra az örökhagyóval való együttlakásra figyelemmel az egész ingatlan használati díja 50%-ára tartottak igényt, melynek összege 2001. augusztus 1-től 2001. december 31-ig 207.890 forint, 2002. január 1-től 2002. május 31-ig 219.025 forint. 2002. június 1-től az ingatlan birtokbavételéig 2005. július 31-ig, teljes használati díjra tartottak igényt, melynek összege 2002. június 1-től december 31-ig 613.263 forint, 2003. évre 1.110.916 forint, 2004. évre 1.160.064, 2005. január 1-től 2005. július 31-ig pedig 711.207 forint.

A felperes a viszontkereset elutasítását kérte, hivatkozott arra, hogy az örökhagyó intézetbe kerülését követően az ingatlant csak hétvégeként használta, amikor oda az örökhagyót hazahozta.

Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével kötelezte a IV-V. és a VII-XII. rendű alpereseket (helyesen: IV-XI. rendű) hogy fizessenek meg egyetemlegesen a felperesnek 267.748 forintot. Tartozásukért a dr. **K.J.** közjegyző által hozott ügyszám számú és az ítélet mellékletét képező hagyatékátadó végzés I-A-E pontjaiban szereplő vagyontárgyakból rájuk jutó résszel felelnek. Kötelezte továbbá őket, hogy fizessenek meg egyetemlegesen a felperesnek további 44.628 forintot. E tartozásukért a dr. **P.-né dr. B.E.** közjegyző által hozott ügyszám sorszámú és az ítélet mellékletét képező hagyatékátadó végzés II-VII. pontjaiban szereplő vagyontárgyakból rájuk jutó résszel felelnek. Kötelezte a IV-V. és a VII-XII. rendű alpereseket (helyesen: IV-XI. rendű), hogy külön felhívásra fizessenek meg az államnak egymás között külön meghatározott arányban összesen 33.607 forint illetéket. Kötelezte a felperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 128.020 forint le nem rótt kereseti illetéket, valamint a IV-V. és VII-VIII. rendű alpereseknek (helyesen: IV-V., VI-VII. rendű) fejenként 133.635 forintot, a IX-XII. rendű alpereseknek (helyesen: VIII-XI. rendű) fejenként 66.817 forintot és annak 2005. augusztus 1. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félévét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű kamatát. Kötelezte a IV-V. és a VII-VIII. valamint IX-XII. rendű alpereseket (helyesen: IV-XI. rendű), hogy fizessenek meg a felperesnek összesen 74.286 forint perköltséget, egymás között külön meghatározott arányban. Ezt meghaladóan a keresetet és viszontkeresetet elutasította. Kötelezte az „alpereseket” hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 8 napon belül leletezés terhe mellett rójanak le 341.760 forint le nem rótt kereseti illetéket.

Az ítélet indokolása szerint a felperes és az „alperesek” keresete, illetőleg viszontkeresete csak kisebb részben megalapozott. A IV-V. és VII-XII. rendű alperesek (helyesen: IV-XI. rendű) az eltemetetéssel kapcsolatban közvetlenül felmerült 247.750 forintot elismerték, követeléséből kizárólag a korábbi síremlék

elbontásával kapcsolatban felmerült 30.000 forintot és az új síremlék építésével felmerült 282.375 forintos kiadást kifogásolták. A Ptk. 677. § (1) bekezdés a) pontja rendelkezésével kapcsolatban kialakult bírói gyakorlat egységes a tekintetben, hogy az illő eltemetetés költségeibe az elfogadott mértékű síremlékállítás is beletartozik. A felperes a kiadások összecszerűségét számlákkal igazolta. A bontásra vonatkozó számla alapján nyilvánvaló, hogy a sírnál korábban is volt síremlék, melynek bontása nélkül a temetés nem lett volna végrehajtható. Ezért az elsőfokú bíróság megítélése szerint a 30.000 forintos sírkőbontási költség nyilvánvalóan indokolt és szükséges kiadás volt. A felperes csatolta az elkészült síremlékről készült fényképet, mely alapján a bíróság megállapította, hogy az egy szokásos méretű és minőségű síremlék, ezért az ezzel kapcsolatos 282.375 forintos kiadást is indokoltnak találta, ezért az örökösök a felperes által igényelt teljes temetési költség megfizetésére kötelesek.

Alapítván a felperesnek a Ptk. 677. § (1) bekezdés c) pontjára alapítottan előterjesztett gondozással kapcsolatos igénye. A törvény szerinti hagyatéki tartozások között említett, az örökhagyót terhelő tartozások nem önálló jogcímet jelentenek, azok tulajdonképpen a Ptk. 598. § általános rendelkezésének megerősítése a passzív vagyron vonatkozásában. Az örökhagyó elvileg bármilyen jogcímen való tartozása beletartozhat a Ptk. 677. § (1) bekezdés c) pontja szerinti kategóriába, kivéve azokat a tartozásokat, melyek az örökhagyó halálával megszűnnek. Ezt a szabályt a bírói gyakorlat tovább szűkítette és ebből a körből kizárta a hagyatékból való juttatás ígérete hiányában nyújtott tartás ellenértékének megtérítése iránti igényeket. A felperes az adott követelésének jogcímeiként a Ptk. 361. §-át jelölte meg, ezzel lényegében arra hivatkozott, hogy ő ingyenesen és ellenszolgáltatás nélkül gondoskodott az örökhagyóról, ezáltal az örökhagyó az ő vagyona terhére gazdagodott. A felperes tehát maga sem hivatkozott arra, hogy a hagyatékból való juttatásban vagy részesedésben az örökhagyóval megállapodott volna, vagy akárcsak ígérte volna neki az örökhagyó, hogy részére hagyatékából valamit juttat. A Ptk. 361. §-ára való utalással a felperes maga is azt állította, hogy az örökhagyóval ebben a tekintetben szerződéses jogviszony nem jött létre.

A PK 89. számú állásfoglalás b) pontjában foglaltakat a bírói gyakorlat kiterjesztette más személy által nyújtott szolgáltatások ellenértékének megítélésére is. Ez azonban nem alkalmazható abban az esetben, ha az adott személy ellenszolgáltatás, örökségből való juttatás ígérete nélkül nyújt az örökhagyónak szolgáltatást. Erre tekintettel a felperes keresete a gondozási díj vonatkozásában teljes egészében megalapozatlan, ezért azt a bíróság elutasította.

Az „alperesek” viszontkeresete lényegében azon alapult, hogy a felperes jogelődjük, majd az ő tulajdonukat képező ingatlant használta. A Ptk. 99. §-a szerint a dolgot a tulajdonos jogosult használni, a Ptk. 112. § értelmében a tulajdonost megilleti az a jog, hogy a dolog birtokát, használatát másnak átengedje. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes az örökhagyóhoz fűződő hosszú évtizedekre visszanyúló érzelmi kapcsolatára tekintettel együttélésük során az örökhagyó tulajdonát képező ingatlanokban az ő beleegyezésével lakott, tehát a felperes részére az ingatlan használatát annak tulajdonosa engedélyezte. Erre tekintettel

élettársi kapcsolat hiányában is a felperes az ingatlanban szívésségi használó volt. A perben adat arra vonatkozóan nem merült fel, hogy ezt a szívésségi használatot az örökhagyó bármikor megvonta volna a felperestől. Erre gondnokság alá helyezését követően gondnoka lett volna jogosult, amelyre akkor sem került sor, amikor az örökhagyó gondnoka már nem a felperes volt. A törvényes örökösöknek nincs olyan jogosultságuk, hogy jogelődjük korábbi döntését visszamenőleges hatállyal felülbírálják, ezáltal az örökhagyó halálát megelőző időszakra használati díjat követeljenek a felperestől.

Az örökhagyó halálával a IV-V. és a VII-XII. rendű alperesek (helyesen: IV-XI. rendű) a törvény erejénél fogva megszerezték a per tárgyát képező ingatlanrész tulajdonjogát, melytől kezdve tulajdonosként voltak jogosultak rendelkezni az ingatlan használatával. Tekintettel arra, hogy 2005 júliusáig a felperes őket birtokba nem engedte, az örökhagyó halála időpontjától ezen időpontig a többlethasználati díj iránti igény megalapozott a Ptk. 99. §-a alapján. A használati díj összegszerűségének megállapításához a bíróság szakértőt rendelt ki. A felek által elfogadott szakértői vélemény szerint 2004. évre figyelembe vehető használati díj havi összege 96.672 forint, 2005-ben pedig 101.601 forint. Mindezek alapján 2004. szeptember 13-tól számítva eltelt három és fél hónapra a felperest terhelő használati díj összege 338.352 forint, 2005-ben a birtokbavételig eltelt hét hónapra 711.207 forint. Ez összesen 1.049.559 forint, ami az örökhagyó jogutódait tulajdoni hányaduk arányában illeti meg. A Ptk. 296. § (1) bekezdése kimondja, miszerint a kötelezett a jogosulttal szemben fennálló egynemű és lejárt követelését - ha jogszabály kivételt nem tesz - a jogosulthoz intézett, vagy a bírósági eljárás során tett nyilatkozattal tartozásába beszámíthatja. Az örökhagyó jogutódai ezen jogukkal éltek és az általuk elismert 247.750 forint temetési költséget kérték használati díj iránti követelésükkel szemben beszámítani. Ezt figyelembe véve az elsőfokú bíróság az alpereseket csak az el nem ismert rész vonatkozásában marasztalta. Az 1.049.559 forintos alperesi követelést a beszámított temetési költség 801.809 forintra csökkentette. Erre az alperesek tulajdoni hányaduk arányában jogosultak. Mivel a használati díj nyomban esedékes, a felperes az adott összegek után 2005. augusztus 1. napjától köteles a Ptk. 301. §-a szerinti késedelmi kamatok megfizetésére. Ezt meghaladóan a bíróság a viszontkeresetet elutasította.

A temetési költségből a beszámítás folytán 312.375 forint maradt fenn, melyért az örökösök a Ptk. 683. § (1) bekezdése értelmében egyetemlegesen, a Ptk. 679. § (1) bekezdése alapján a csatolt hagyatékátadó végzésekkel megszerzett hagyatéki vagyontárgyakkal és azok hasznáival felel.

A kifejtettek alapján a felperes legmagasabb összegű követeléséből 2.133.660 forint erejéig pervesztes, míg a temetési költség vonatkozásában egészében pernyertes. Erre figyelemmel az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt illetékből az 560.125 forintos temetési költség vonatkozásában 33.607 forint illetéket az alperesek kötelesek érdekeltségük arányában megfizetni a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. §-a alapján az államnak. A 2.133.660 forintos gondozási díj vonatkozásában le nem rótt 128.020 forint illetéket a felperes köteles külön

felhívásra megfizetni az államnak. A kereseti kérelemmel összefüggésben pernyertessége-pervesztessége figyelembevételével a felperes 1.573.535 forint után köteles perköltséget fizetni az alpereseknek, melynek összegét a bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján 98.346 forintban határozott meg, amit azonban az alperesek viszontkeresete kapcsán fizetendő perköltség körében számolt el. A viszontkeresettel élő alperesek illetéket nem róttak le, a maximális 569.600 forintos pertárgyérték alapján ezért leletezés terhével 341.760 forint illetéket kell egymás közötti érdekeltségük arányában megfizetniük. Ebből az 1.049.559 forint után lerovandó 62.973 forint illeték költséget követelhetik a felperestől perköltségként, míg az ezt meghaladó illeték őket terheli. Pernyertességük arányában megilleti őket 65.597 forint ügyvédi munkadíj, 4.646.441 forint után azonban ők kötelesek a felperesnek ügyvédi munkadíjat fizetni, ami 290.402 forint lenne. A viszontkereset kapcsán fizetendő és nekik járó ügyvédi munkadíj különbözete 224.805 forint az alperesek terhére. Ebből le kell vonni a pervesztességük folytán felperesnek fizetendő 98.346 forint ügyvédi munkadíjat, a kettő különbözete 126.459 forint. Ebből azonban szintén le kell vonni a korábban említett megnyert viszontkereseti pertárgyérték rész után felperes által nekik fizetendő 62.973 forint illetéket is, a különbözet 63.486 forint. Ehhez a bíróság hozzászámította az általuk előlegezett 60.000 forint szakértői díjelőleg pernyertességük arányának megfelelő 18%-át, ami 10.800 forint, ezért összesen 74.286 forint perköltséget kötelesek egymás között részarányosan a felperesnek megfizetni.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes, valamint a IV-V. rendű, a VII-XII. rendű alperesek (helyesen: IV-XI. rendű) terjesztettek elő fellebbezést.

A felperes fellebbezésében kérte, hogy az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint változtassa meg és keresetének adjon helyt, a viszontkeresetet utasítsa el, továbbá kötelezze az alpereseket a másodfokú perköltség megfizetésére. Indokolása szerint az elsőfokú eljárás során többször hivatkozott arra, hogy miután az örökhagyó gondnokságáról lemondott, ezt követően saját költségén látta el az örökhagyót. Halála után az ingatlant nem birtokolta, az örökös alperesek azt önhatalmúlag vették birtokba, ezért alaptalanul hivatkoznak arra, hogy nem engedte az örökségük birtokbavételét, hiszen már korábban birtokba léphettek volna, ha felveszik a gyámhatósággal a kapcsolatot és kérik az ingatlan birtokba adását. A felperes ugyanis a kulcsokat a gyámhatóság képviselőinek átadta, ezáltal az ingatlan a gyámhatóság rendelkezésére állt. Egyébként volt az ingatlanban egy betörés, melynek kapcsán a felperest hívták fel, aki a jó gazda módjával, ezzel összefüggésben a szükséges intézkedéseket megtette. A bíróság mindezekkel kapcsolatos tényeket nem tárta fel, ezért alaptalanul állapította meg - kizárásos alapon - az alperesek állítása alapján, hogy az ingatlan birtokában a felperes volt. Az örökösök az örökhagyóval életében - amikor szüksége lett volna a segítségre - nem keresték a kapcsolatot és halálát követően sem tették meg a legalapvetőbb, őket érintő és terhelő feladatokat. A felperes álláspontja szerint az örökösöknek kell eljárni a hagyaték tekintetében és tájékozódni, továbbá megtenni a szükséges nyilatkozatokat. A felperes azt nem tudta, hogy kik az örökösök, ezért adta le a kulcsokat a gyámhatóságnak. Az

elsőfokú eljárás során az alperesi képviselő azt a kérdést tette fel a felperesnek, hogy miért nem adta oda az ingatlan kulcsait az alpereseknek, a felperes erre azt válaszolta, hogy azért mert azt nem kérték tőle és egyébként a kulcsok már korábban a gyámhatóság birtokába kerültek. Mindezeket az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta.

A jogerős részítélet azt állapította meg, hogy a felperes és az örökhagyó között élettársi kapcsolat nem állt fenn. Az örökhagyó betegsége kezdetén a gyámhatóság előtt az örökhagyó egyes rokonai ellentétes nyilatkozatokat tettek a gondnokság vállalása tekintetében és csak rövid ideig gondozták az örökhagyót, ezért vállalta a felperes a gondnokságot és gondozta az örökhagyót. Mivel azonban azt munkája mellett nem tudta ellátni, 2001 húsvétjától gondozót fogadott mellé, aki napközben vigyázott rá. Az örökhagyó 2001 novemberétől kisebb-nagyobb megszakításokkal állandó ellátását biztosító intézetekben volt elhelyezve, ahonnan haláláig hétvégeként hozta el a perbeli ingatlanba, ahol ellátta és gondozta. A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást kellően nem derítette fel, számos okirati bizonyítékot, a felperes beadványait, indítványait, egyéb bizonyító erejű iratokat, valamint az alperesekre nézve terhelő részleteket figyelmen kívül hagyta. Nem értékelte, hogy a felperes többször kérte a gyámhatóságot a gondnokság rendezésére, valamint az örökhagyót rokonai csak akkor vették magukhoz, ha örökségét rájuk hagyja. Amikor rájöttek, hogy az élettársi kapcsolat miatt öröklésük nem biztos, az örökhagyót visszavitték a felpereshez. A felperes álláspontja szerint a gondozási díj vonatkozásában a bíróság döntése megalapozatlan. A hivatkozott BH 25/1997. számú határozat esetében hozzátartozóról volt szó, ami a perbeli esetben azonban nem áll fenn. Kifogásolta továbbá a felperes, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének fejrészában a per tárgyát élettársi vagyonszövetség megszüntetéseként jelölte meg, míg a kijavító végzés szerint ez jogalap nélküli gazdagodás megfizetése volt.

A IV-V., VII-XII. rendű alperesek (helyesen: IV-XI. rendű) fellebbezésükben kérték, hogy az ítélet az elsőfokú ítéletet megváltoztatva a felperest terhelő használati díjat 4.012.365 forintra emelje fel és az 560.125 forint temetési költség beszámítása után fennmaradó 3.452.250 forint használati díj megfizetésére kötelezze a felperest hagyatéki osztályrészüknek megfelelő tulajdoni illetőségük arányában, ami a IV-V. és VII-VIII. rendű alperesek (helyesen: IV-VII. rendű) tekintetében személyenként 575.375 forint, a IX-XII. rendű alperesek (helyesen: VIII-XI. rendű) vonatkozásában személyenként 287.688 forint. Az illeték és perköltség viselésére vonatkozó ítéleti rendelkezést az ítélet táblája mellőzze és a felperest kötelezze az első- és másodfokú perköltség megfizetésére. Amennyiben az ítélet táblája a per fő tárgya tekintetében fellebbezésüknek nem adna helyet, az elsőfokú ítélet illeték és perköltség viselésére vonatkozó rendelkezését változtassa meg. Az alpereseket terhelő - lelevezés terhe mellett megfizetendő - viszontkereseti illeték összegét 92.160 forintra szállítsa le, a felperes keresetével összefüggésben le nem rótt illeték összegét 83.623 forintban állapítsa meg, melyből 14.787 forint megfizetésére a felperest, 18.820 forint megfizetésére pedig az alpereseket kötelezze egymás közötti öröklési osztályuk arányában.

A fellebbezés indokolása szerint az elsőfokú bíróság a 2001. augusztus 1-től a 2004. szeptember 13-áig terjedő időszakra a viszontkereset elutasítását azzal indokolta, hogy az örökhagyó a felperesnek a több évtizedes érzelmi kapcsolatuk alapján biztosított szívességi lakáshasználatot ingatlanában. A használatot, mint tulajdonos engedélyezte és a szívességi lakáshasználat az élettársi kapcsolat fennállásától függetlenül az örökhagyó haláláig fennmaradt, mert azt nem vonta vissza sem ő, sem pedig gondnoka. Ezzel az állásponttal nem értenek egyet. A Ptk. 15/A. §-a illetve a 16. § (1) és (3) bekezdése szabályozza a cselekvőképtelen személy jognyilatkozatainak érvényességére, semmisségére vonatkozó szabályokat. A 15/A. § (1) bekezdése szerint a cselekvőképtelen személy jognyilatkozata - a második bekezdésben foglalt kivétellel - semmis; nevében gondnoka jár el. A gondnoknak a véleménynyilvánításra képes gondnokolt kívánságát, kéréseit - például a tartózkodási helyére vonatkozóan - a döntések meghozatala előtt meg kell hallgatni és lehetőség szerint figyelembe kell venni. Ha a gondnok e kötelezettségét folyamatosan megszegi, ez a 19/C. § (2) bekezdésében foglaltak szerinti elmozdítását vonhatja maga után. Hivatkoztak és idézték továbbá a fellebbező alperesek a Ptk. 16. §-ában foglaltakat. Utaltak arra, hogy a perbeli ingatlan forgalmi értéke a hagyatékátadó végzés szerint 25.000.000 forint, melyből számítva az egy évi használati jog összege az Itv. 72. § (1) bekezdése alapján évi 1.250.000 forint. Ebből következően az ingatlan szívességi lakáshasználatával kapcsolatban az évi 1.250.000 forint értékű vagyoni jogra vonatkozóan a cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett örökhagyó érvényes jognyilatkozatot nem tehetett, továbbá a gondnoka ilyen tartalmú nyilatkozata érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása lett volna szükséges. Sem a felperes mint gondnok, sem pedig a gyámhatóság által kijelölt új gondnok **M.P-né** nem kezdeményezte a gondnokolt ingatlanára vonatkozóan a felperes számára ingyenes használati jog biztosításának gyámhatósági jóváhagyását. Ezért ennek hiányában nincs olyan érvényes jognyilatkozat, ami a cselekvőképtelen örökhagyó tulajdonát képező ingatlan ingyenes használatára jogosította volna fel a felperest. A felperes még az örökhagyó életében 2004-ben indította meg a pert, és vele szemben különböző vagyoni jogi követeléseket kívánt visszamenőlegesen érvényesíteni, olyan időpontban amikor az ellenérdekű fél már cselekvőképességet kizáró gondnokság alatt állt, ezért jogai megóvására és érvényesítésére a felperessel szemben nem volt képes. A perindítást követően a felperes a visszterhes vagyoni jogi igényei kielégítésére egyezségi ajánlatot tett a gyámhivatalnak, aki azonban átiratában rögzítette, hogy az a gondnokolt érdekeit nem szolgálja. Mindezen tények cáfolják az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, miszerint a perben semmiféle adat nem merült fel arra vonatkozóan, hogy az örökhagyó a szívességi lakáshasználatot bármikor megvonta volna. Ezt nem vonhatta meg, mivel gondnokság alá helyezését követően érvényes jognyilatkozatot nem tehetett, továbbá gondnoka a felperes volt, ezért közöttük érdekellentét állt fenn. A felperes gondnokságának megszűnését követően az új gondnok az örökhagyóval szemben indított perben érdemi nyilatkozatot már nem tudott tenni az örökhagyó halála miatt.

A Ptk. 15/A. § és a 16. § (1) és (3) bekezdése kogens rendelkezései folytán az alperesek álláspontja szerint a felperes részére biztosítandó ingyenes lakáshasználat folytatására kizárólag a gyámhivatal hozzájárulásával lett volna lehetőség, ennek hiányában a felperes szívességi lakáshasználónak nem minősülhet. Ezért jogcím nélküli lakáshasználó, akit terhel a használati díj fizetési kötelezettség a gyámhivatal 2001. január 11. napján kelt ideiglenes gondnokság alá helyezéséről szóló határozatának meghozatalától kezdődően. Ennek ellenére jogutódként igényüket azért 2001. augusztus 1-jétől érvényesítik, mivel a felperes maga állította, hogy ezen időponttól már nem tekintette magát az örökhagyó élettársának. Az elsőfokú bíróság álláspontját cáfolja az a körülmény, hogy az örökhagyó gondnokság alá helyezését követően is ingatlanában lakott a felperes, aki a lakás teljes körű fenntartási és közüzemi költségeit az örökhagyó gyámhatósági fenntartásos betétkönyvéből felvett összegekből fizette ki, maga azonban ezen költségekhez nem járult hozzá. Ha a felperes szívességi lakáshasználati joga változatlanul fennmaradt volna a korábbi érzelmi alapon, úgy értelemszerűen nem az örökhagyó pénzéből fedezte volna saját bennlakásának költségét, hanem saját pénzéből, ezzel részlegesen ellentételezve a lakáshasználat értékét, díját.

A felperes keresetének pertárgyértéke az általa előterjesztett jogcímeken a gondozási díj vonatkozásában a Pp. 24. § (2) bekezdés a) pontja alapján egy évi érték, ami a 2004. évi legmagasabb érték alapján 833.600 forint, ehhez hozzáadandó az 560.125 forintos temetési költség, ezért a teljes érték 1.393.725 forint. Az alperesi viszontkereset vonatkozásában a Pp. 24. § (2) bekezdés a) illetve c) pontja alapján a pertárgyérték a használati díj egy évi mértéke, ami havi 128.000 forint díj figyelembevételével 1.536.00 forint. Az alperesek a beszerzett igazságügyi szakértői vélemény alapján összecszerűségében keresetüket módosították összesen 4.012.365 forintra, melybe beszámítani kérték a 247.750 forint elismert temetési költséget, a viszontkereset leszállítása azonban e tekintetben a pertárgyértéket nem érintette. Az elsőfokú bíróság illeték viselésére vonatkozó rendelkezése jogszabálysértő. A kifejtettek alapján a felperesi kereset 1.393.725 forintos pertárgyértéke után le nem rótt eljárási illeték 83.623 forint. Az alperesi viszontkereset tekintetében havi 128.000 forintos díj alapulvételével a pertárgyérték 1.536.000 forint, mely alapulvételével a le nem rótt eljárási illeték 92.160 forint. A felperes a 833.600 forint pertárgyértékű gondozási díjjal kapcsolatos keresete vonatkozásában teljes egészében pervesztes, ezért az erre eső 50.016 forint eljárási illeték megfizetésére köteles. Az 560.125 forintos temetési költségéből a beszámított részen felüli 312.376 forint erejéig tekintendő pernyertesnek (56%). Mivel az elismert és viszontkeresetbe beszámított 247.750 forint temetési költségre irányuló követelés a beszámítás folytán megszűnt, ezért annak megfizetésére vonatkozó kereset elutasításra került, ezért a temetési költség vonatkozásában 44%-os arányban pervesztes. Mindezeknek megfelelően a felperes által le nem rótt 33.607 forint illetékből 44% marad a felperes terhén, ami 14.787 forint, melynek megfizetésére a felperest kellett volna kötelezni, míg az 56%-os pernyertességére figyelemmel 18.820 forint illeték az alpereseket terheli. A viszontkereset vonatkozásában az alperesek 79%-ban lettek pernyertesek. A viszontkereset

pertárgyértéke alapján leletezés terhével 92.160 forint illeték megfizetésére kötelezhetők, melyből annak 79%-át 72.806 forintot a felperes köteles megfizetni részükre perköltségként. Erre figyelemmel az elsőfokú ítélet illetékfizetésre vonatkozó rendelkezéseit akként kérik megváltoztatni, hogy az ítélet tábla az alpereseket terhelő - leletezés terhe mellett megfizetendő - viszontkereseti illeték összegét 92.160 forintra szállítsa le, a felperes keresetével összefüggésben le nem rótt illeték összegét 83.623 forintban állapítsa meg, melyből 14.787 forint megfizetésére a felperest, 18.820 forint megtérítésére az alpereseket kötelezze egymás közötti öröklési osztályuk arányában.

Az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezése ugyancsak jogszabálysértő. A kereset 1.393.725 forintos pertárgyértéke után az 5% + áfa perköltség 87.107 forint. A viszontkereset 1.536.000 forintos értéke alapján számított ügyvédi munkadíj áfával együtt 101.444 forint. A felperes a 833.600 forint értékű kereset vonatkozásában teljes egészében pervesztes, melyre eső 52.100 forint perköltség megfizetésére köteles. Az 560.125 forint értékű temetési költségből a beszámított részen felüli 312.276 forint erejéig tekintendő pernyertesnek (56%), míg 44% arányban pervesztes. Ennek megfelelően a 35.007 forint perköltségből 44% marad a felperes terhén 15.403 forint összegben, míg az 56%-os arányú perköltségre jogosult az alperesektől 19.603 forint összegben. Az alperesek a használati díj vonatkozásában 79%-ban lettek pernyertesek, ennek alapján a leletezés terhével fizetendő 92.160 forint 79%-át, 72.806 forintot a felperes köteles az alpereseknek perköltségként megfizetni. Az alperesek által előlegezett szakértői díj 60.000 forint volt, melynek 79%-a, azaz 47.440 forintot köteles részükre a felperes megfizetni. Az alperesi képviselő útiköltsége a 2010. november 2-ai, a 2011. február 1-jei, a 2011. május 30-ai és a 2011. június 7-ei tárgyalásokon való megjelenésével kapcsolatban Csongrád-Budapest-Csongrád útvonalon alkalmanként 300 km alapján, 10 liter/100 km fogyasztás és 300 forint/liter benzinköltség figyelembevételével 36.000 forint, melyből a felperes az alpereseknek annak 79%-át, azaz 28.444 forintot köteles megtéríteni. Mindezek alapján a felperest pernyertessége arányában megillető perköltség 19.603 forint, az alpereseket illető perköltség pedig összesen 200.476 forint. Ezeket összevetve az alpereseket perköltségként ezek különbözete, azaz 181.143 forint illeti meg. A kifejtettek alapján az ítélet tábla az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezését akként változtassa meg, hogy az alperesek perköltség fizetési kötelezettségét mellőzze és kötelezze a felperest javukra 181.143 forint perköltség megfizetésére.

A felperes fellebbezése részben alapos, a IV-V. és VII-XII. rendű alperesek (helyesen: IV-XI.) fellebbezése alaptalan.

Elsődlegesen utal az ítélet tábla arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének fejrészában indokolatlanul és eljárási szabályt sértve változtatta meg az alperesek perben állásának - **Sz.G-né** IV. rendű alperes halálával még a ügyszám számú rész- és közbenső ítélet meghozatala előtt kialakult végső - sorrendjét. Ezt az ítélet tábla és a Legfelsőbb Bíróság részítélete a helyes perben állásuknak megfelelően tartalmazta, és a perben ezt követően olyan ok, illetve változás nem merült fel, ami annak

megváltoztatását eljárásjogilag indokolta volna. Kettőnél több személy perben állása esetén, a felek sorszámozásának rendeltetése egyrészt az egyes perbeli pozícióban félként részt vevő személyek számának megjelölése, másrészt perben állásuk sorrendjének meghatározása. Ebből okszerűen következik, hogy az adott pozícióban a felek utolsó sorszámozásának szükségszerűen meg kell egyeznie a perben álló felek számával. Az elsőfokú ítélet fejrésze szerint az utolsó a XIII. rendű alperes, holott a perben alperesként ténylegesen csak tizenegy személy áll, az eltérés oka az, hogy a sorrend nem folyamatos, a III. és VI. sorszámozásokhoz perben álló fél nem tartozik, ami nem megengedett. Ezért az ítélőtábla határozatában az alpereseket számuknak, valamint helyes sorrendjüknek megfelelően tüntette fel és annak alapján rendelkezett az egyes alpereseket illetően.

Az elsőfokú bíróság tévesen ítélte meg a felperes gondozási díj iránti követelésének jogalapját. Minden alapot nélkülöz az a hivatkozása, hogy a Ptk. 677. § (1) bekezdés c) pontját „tovább szűkítve”, a bírói gyakorlat zárta ki e körből, a hagyatékból való juttatás ígérete nélkül nyújtott tartás ellenértéke megtérítése iránti igényeket, valamint téves az az érvelése, hogy a bírói gyakorlat a PK 89. számú állásfoglalás alkalmazását kiterjesztve bírálja el a tartásra nem köteles személyek által nyújtott ilyen szolgáltatások ellenértékének megtérítésére irányuló igényt. A PK 89. számú állásfoglalás kizárólag a tartásra köteles rokon által, végrendeleti juttatás vagy annak ígérete ellenében nyújtott tartás ellenértéke megtérítésével kapcsolatban tartalmaz iránymutatást. Tartalmából kitűnően az állásfoglalást az indokolta, hogy az örökhagyót ténylegesen eltartó - ingyenes tartásra köteles személy - ne kerüljön hátrányos helyzetbe a többi rokonnal, illetőleg az örökösrel szemben és jogi oltalomban részesüljön. Erre tekintettel, ha megállapítható, hogy az örökhagyó a tartási szolgáltatást nem ingyen vette igénybe, hanem azt ellenszolgáltatással kívánta viszonzni, az eltartott és az eltartó között visszterhes jogviszony jött létre, melynek alapján az eltartó az általa nyújtott tartás ellenértékét a hagyatékkal szemben hitelezői igényként érvényesítheti, vagy annak értékével a kötelesrész alapja csökkentendő. Mindezekből következően nem az állásfoglalás teremt jogalapot a tartásra köteles személynek a tartási szolgáltatásai ellenértékének megtérítésére, illetve annak javára való elszámolásra. Tartalma alapján egyértelműen megállapítható, hogy az állásfoglalás a tartásra köteles rokon ellenszolgáltatásra való jogosultságát a kötelmi jog szabályaiból vezeti le, arra alapítva, hogy eltartó egyébként ingyenes szolgáltatását az örökhagyó ellenszolgáltatási ígérete visszterhessé teszi. Erre figyelemmel a tartásra nem köteles személy által teljesített tartási, gondozási szolgáltatások ellenértékének megtérítésére irányuló igényt az elsőfokú bíróság érvelésével szemben nem a PK 89. számú állásfoglalás kiterjesztő értelmezése, hanem a Ptk. kötelmi jogviszonyra vonatkozó általános szabályai alapján kell elbírálni. Ehhez vizsgálni kell, hogy a felek között akár kifejezett nyilatkozattal, akár ráutaló magatartással a tartás, illetve gondozás tekintetében létrejött-e megállapodás és az a Ptk. 201. (1) bekezdésében foglaltak alapján visszterhes vagy ingyenes volt-e.

A perbeli esetben sajátos helyzet állt fenn, mert a felperes cselekvőképtelen személynek nyújtott gondozásnak minősülő szolgáltatást, aki érvényes

jognyilatkozatot nem tehetett, ebből következően közöttük ennek tárgyában a gondozási díjkövetelést megalapozó visszterhes megállapodás sem jöhetett létre. A felperes a gondozási díj iránti igényét érintő időszak nagy részében az örökhagyó gyámhatóság által kirendelt (először ideiglenes, majd végleges) gondnoka volt, akinek e tisztségéből eredő feladata, ezáltal kötelezettsége - a gyámhatóság által meghatározott körben - a gondnokság alá helyezett személy vagyonának kezelése és törvényes képviselőjének ellátása (Ptk. 20. § (1) bekezdése) volt, amelyért díjazás nem illette meg. A Ptk. 20. § (2) bekezdése szerint a gondnok indokolt esetben - vállalása esetén - a gondnokság alá helyezett gondozását is elláthatja. Az önkéntes kötelezettségvállalásból következően a gondnok maga jogosult dönteni arról is, hogy az egyébként feladatkörébe nem tartozó gondozást ingyenesen vagy díjazás ellenében vállalja-e, melyhez azonban a gyámhatóság hozzájárulása szükséges. Erre figyelemmel a felperes gondozása csak attól az időponttól lehetett visszterhes, amikortól az örökhagyó gondnokaként látta el a gondozást és azért díjazást kért, melynek az örökhagyó jövedelme, vagyona terhére való teljesítéséhez a gyámhatóság hozzájárult.

A gyámhatósági iratokból kitűnően a gyámhatóság a felperest a 2001. január 11-én kelt határozatával rendelte ki az örökhagyó ideiglenes gondnokának, végleges kirendelésére pedig a 2002. május 7-én kelt ügyszám számú határozattal került sor. Az utóbbi határozat indokolásából kitűnően a felperes a gyámhatóság tudtával és hozzájárulásával gondozta az örökhagyót, előbb otthonában, majd intézetben való elhelyezését követően hétvégeken. A felperes a 2001. évi elszámolásának tartalmából kitűnően az örökhagyó gondozásával kapcsolatban csak a gondozónő díját számolta fel, a saját maga által végzett gondozásáért díjat nem igényelt, melyből következően azt ingyenesen végezte, ami utóbb egyoldalúan visszterhessé nem tehető.

2002-ben az örökhagyó gondozási intézményben tartózkodott, ahonnan őt a felperes egyes hétvégekre hazavitte és otthon látta el. Ettől az évtől kezdve kért díjazást gondozási tevékenységért (amit dr. L.G. gyámhivatali vezető tanú is megerősített vallomásában), melynek mértékét napi 1.000 forintban számította fel azokra a napokra, amikor az örökhagyót otthonában gondozta. Elszámolása szerint az örökhagyót ebben az évben 72 napra hozta ki a gondozói intézményből, mely napokra összesen 72.000 forint otthoni gondozási díjat igényelt. A gyámhatóság elszámolását azzal egyezően elfogadta, melyből következően a felperes 2002. évi általa felszámított gondozási díj az örökhagyó jövedelme terhére kiegyenlítést nyert.

A 2003. I-IV. hónapok elszámolásában a felperes összesen 509.040 forint kiadást tüntetett fel különböző címeken, az annak mellékletét képező kézzel írt feljegyzésen szerepel négy tételben (7, 7, 4, 6) összesen 24 napi otthonból való távollét és alatta „24.000” összesítés, valamint az a megjegyzés, hogy az utolsó 6 napi otthonlét az ápoló otthon IV. havi számlájából ellenőrizhető, ami az elszámoláshoz csatolásra nem került. A csatolt háromhavi (I-III.) gondozásra vonatkozó számla szerint az összesített gondozási díj 213.080 forint, ezzel szemben a felperes gondozási díjként 240.758 forintot számolt fel, ami szükségszerűen tartalmazza a 24 nap távollétre

felszámított 24.000 forint saját gondozás díját is. Dr. L.G. tanú vallomása szerint ezen elszámolással kapcsolatban a kifogás az volt, hogy a felperes egyes feltüntetett kiadásokat számlákkal nem tudott igazolni, és utóbb csatolt be bizonylatokat. Többek között költségként került feltüntetésre az örökhagyó nyugdíjának 20%-a (51.232 forint), melynek felhasználása azonban bizonylatokkal nem volt igazolt. Az a gyámhatósági iratokból nem állapítható meg, hogy konkrétan az elszámolásból mely kiadási tételek nem voltak igazoltak. A 2003. július 31-én kelt ügyszám számú kijavító határozat szerint a gyámhatóság a felperes 2003. évi elszámolását az általa felszámított 509.040 forinttal szemben 307.699 forint kiadással fogadta el. Arra vonatkozóan adat nem merült fel, hogy a két összeg különbözeteként ténylegesen mely tételek nem kerültek elfogadásra. Dr. L.G. vallomásából kitűnően a felperesi elszámolást a gyámhatóság nem a felszámított gondozási díj, hanem az egyéb - számlával igazolandó - kiadások tekintetében kifogásolta, melyből okszerűen az következtethető, hogy a hiányos bizonylatolás miatt a csökkentés e kiadásokat érinti, a számlák és az azokkal igazolt távollétek száma alapján a felszámított gondozási díj elfogadásra került. Erre tekintettel a felperes által erre az időszakra felszámított napi 1.000 forintos gondozási díj szintén kiegyenlítésre került, ami az előző évi díjjal kapcsolatban kifejtettekkel egyezően, utóbb egyoldalúan nem emelhető fel. Ezzel összefüggésben utal az ítéletábra arra is, hogy a felperes elszámolásának korrigálását elfogadta, a határozat ellen fellebbezéssel nem élt.

A gyámhatósági iratokból megállapítható, hogy a felperes 2003 májusától is igényelte gondozásának díja megtérítését, amit a gyámhatóság azért utasított el, mert arról a jövőben az örökhagyó kirendelt új gondnoka, **M.P-né** rendelkezhet. A gyámhatósági iratok közt lelhető fel a felperes 2003. október 27-én kelt és az új gondnoknak címzett kérelme, melyben gondozási díjként napi 2.800 forint megtérítését kérte, ami az az összeg, amit az ápoló otthon visszatérít azokra a napokra, amelyeken az örökhagyó az otthonból távol van. **M.P-né** vallomása szerint tőle közvetlenül a felperes gondozási díjat nem kért és a gyámhivatal sem jelezte, hogy ilyen igénye lenne. Ha erről jelzést kapott volna, a díjat neki kellett volna kifizetnie, mivel ő kezelte az örökhagyó pénzét.

A perbeli adatok alapján igazolt, hogy a felperes 2003. május 1-től hétvégekre továbbra is rendszeresen hazavitte az örökhagyót lakásába, megszokott régi környezetébe és ott látta el, gondozta, melyről a gyámhatóságnak és a kirendelt új gondnoknak, **M.P-nének** is tudomása volt, mely ellen nem tiltakoztak, ezáltal azt az örökhagyó érdekében indokoltnak tartották. Ezért a felperes díjazást igényelt, ami azért nem került kiegyenlítésre az örökhagyó jövedelme, vagyona terhére, mivel annak megtérítését nem közvetlenül a gondnoktól kérte, illetve a gyámhatóság nem tájékoztatta az új gondnokot, hogy e gondozást korábban hozzájárulása alapján díjazás ellenében látta el, továbbá erre vonatkozó igénybejelentését sem továbbította **M.P-nének**. Mindezekre figyelemmel a körülményekből egyértelműen következik, hogy a felperes korábbi tevékenységét folytatva, díjazásra igényt tartva gondozta 2003. május 1. után is örökhagyót, ezért gondozási szolgáltatásaiért a Ptk. 201. § (1) bekezdésében foglaltak alapján ellenszolgáltatás illeti meg, ami a

Ptk. 677. § (1) bekezdés c) pontja szerint az örökösöket terhelő hagyatéki tartozás. Erre az időszakra a felperes 44 napra 211.200 forint díjat számolt fel, ami nem tekinthető túlzottnak, figyelemmel arra, hogy az örökhagyót az otthonból lakásába kellett szállítania és vissza, aki a perbeli adatok szerint betegsége következtében lebénult, teljesen magatehetetlen volt, teljes ellátást és napi 24 órás felügyeletet igényelt. A kifejtettek alapján a felperes gondozási díj igénye 211.000 forint erejéig alapos, ezt meghaladóan azonban alaptalan.

A viszontkereset vonatkozásában a felperes fellebbezése alapos, a IV-XI. rendű alperesek fellebbezése alaptalan. E tekintetben az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperesnek az örökhagyó engedélyezte ingyenesen ingatlana használatát, ami haláláig nem került „visszavonásra”, ezáltal azt az örökösök utóbb visszterhessé nem tehetik. Téves és megalapozatlan azonban az a hivatkozása, hogy használati díj fizetésére az örökhagyó halálától a felperes ezért köteles, mert az ingatlan tulajdonjogát az örökösök szerezték meg, akiket nem engedett birtokba. A szívességi használatot engedő szerződés alapján a szívességi lakáshasználó ingyenesen jogosult a más tulajdonát képező lakást használni, melyre a haszonkölcsön szabályait kell értelemszerűen alkalmazni. A Ptk. 585. § (1) bekezdése szerint a haszonkölcsön szerződés a kikötött idő elteltével, felmondással, illetőleg a dolog visszaadásával, a kölcsönvevő halálával és azonnali hatályú felmondással szűnik meg. Erre figyelemmel a szívességi lakáshasználatot a lakás tulajdonosának halála nem szünteti meg, kivéve, ha a felek ebben állapodtak meg. A felperes és az örökhagyó között ilyen megállapodásra utaló adat nem merült fel, melyre figyelemmel az örökhagyó a felperesnek határozatlan időre biztosította ingatlana ingyenes használatának jogát. Az öröklés egyetemes jogutódlás, ezáltal az örökösre nem csak az örökhagyót megillető jogok, hanem kötelezettségei is átszállnak, melyből következően az örökösöket is köti az örökhagyó által kötött szerződésből eredő kötelezettség, a tulajdonukba került ingatlan felperes részére való ingyenes használatának biztosítása, amit jogszerűen csak felmondással szüntethetnek meg. A perbeli adatok szerint a IV-XI. rendű alperesek az örökhagyó halálát követően a szívességi lakáshasználatot nem mondták fel, hanem annak további gyakorlása lehetőségét szüntették meg azzal, hogy az ingatlant önkényesen birtokba vették. Erre figyelemmel az örökhagyó halálától a birtokbavételig a felperest változatlanul szívességi használóként ingyenesen illette meg a hagyaték tárgyát képező ingatlan használatának joga, melyre figyelemmel a IV-XI. rendű alpereseknek ezen időszakra is alaptalan a használati díj iránti követelésük.

Téves a IV-XI. rendű alperesek arra hivatkozása, hogy miután az örökhagyó cselekvőképtelenné vált, egyik gondnoka sem kezdeményezte a felperes számára az ingyenes használati jog biztosításának gyámhatósági jóváhagyását. A felperesnek engedélyezett, határozatlan ideig szóló szívességi használatot az örökhagyó cselekvőképtelenné válása nem szüntette meg, melyre figyelemmel annak további fenntartásához újabb jogügylet nem volt szükséges.

Ugyancsak téves a IV-XI. rendű alperes fellebbezési érvelése a pertárgy értékének számításával kapcsolatban a Pp. 24. § (2) bekezdés a) és c) pontjára hivatkozással.

A 24. § (1) bekezdés c) pontja kifejezetten a bérleti, vagy haszonbérleti jogviszonyra vonatkozó perre irányadó, a perbeli esetben sem a kereseti, sem pedig a viszontkereseti kérelem nem ilyen jogviszonyból ered. A perbeli követelésekre a Pp. 24. § (2) bekezdés a) pontja sem alkalmazható, mivel az, a még jövőre nézve teljesítendő időszakos szolgáltatásokra vonatkozik. Erre figyelemmel, ha a fél kizárólag ilyen jellegű, de már lejárt követelést érvényesít, a pertárgy értéke tekintetében a Pp. 24. § (1) bekezdése az irányadó, melyre figyelemmel a kereset és viszontkereset vonatkozásában is a pertárgy értéke a felek által érvényesített pénzkövetelés teljes összegével azonos. Ez a legmagasabb érvényesített igények alapján a kereset tekintetében (2.113.660 forint gondozási díj + 560.125 forint temetési költség) 2.673.785 forint, a IV-XI. rendű alperes vonatkozásában 5.696.000 forint.

A kifejtettek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint részben megváltoztatta és a IV-XI. rendű alperesek egyetemleges fizetési kötelezettségét 771.325 forintra felemelte, a felperes marasztalására vonatkozó rendelkezést mellőzte és a viszontkeresetet az elsőfokú bíróság által megítélt 1.049.559 forint és kamata erejéig elutasította.

A kereset és viszontkereset pertárgyértéke összesen 8.369.785 forint, melyből a felperes 7.027.450 forint értékben pernyertes, 1.342.335 forint értékben pervesztes. A különbözet 5.685.115 forint, mely után a IV-XI. rendű alperesek kötelesek a felperesnek perköltséget fizetni. Ennek alapján az ítéltábla a IV-XI. rendű alperesek elsőfokú perköltség fizetési kötelezettségét 361.010 forintra felemelte, ami a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése szerint az 5.685.115 forint érték alapján számított 5% ügyvédi munkadíj (284.260 forint) áfával növelt összege. A IV-XI. rendű alperesek a felperes keresetével szemben egységes pertársak, ezért a Pp. 82. § (1) bekezdésében foglaltak alapján egyetemlegesen kötelesek a le nem rótt illeték viselésére is. Ezért az ítéltábla a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján egyetemlegesen kötelezte őket pervesztességük arányában a felperes által le nem rótt kereseti illeték megfizetésére és a felperes illetékfizetési kötelezettségét pervesztessége arányára leszállította. Mivel az elsőfokú bíróság az illeték leletezés terhével lerovandó illeték fizetésére köteles alpereseket pontosan nem jelölte meg, azt az ítéltábla akként pontosította, hogy arra a viszontkeresetet előterjesztő IV-XI. rendű alperesek kötelesek. Az elsőfokú ítélet egyéb helytálló rendelkezéseit helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban a fellebbezési érték a felperes fellebbezése tekintetében 1.505.600 forint, a IV-XI. rendű alperesek fellebbezése vonatkozásában 2.962.806 forint, ami összesen 4.468.406 forint. Ebből a felperes 3.734.131 forint erejéig pernyertes, 734.275 forint összegben pervesztes. A kettő különbözete javára 2.999.856 forint, mely után a IV-XI. rendű alperesek kötelesek perköltséget fizetni. Mindezek alapján kötelezte az ítéltábla a IV-XI. rendű alpereseket a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint a felperes javára a másodfokú perköltség megfizetésére, ami a képviselőjével felmerült, áfát is tartalmazó ügyvédi munkadíj. Pervesztességük arányában a felperes 44.060 forint, a IV-XI. rendű alperesek 224.050 forint le nem

rótt fellebbezési illeték megfizetésére kötelesek a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint.

Budapest, 2012. június 28.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

Dr. Hegedűs Mária s.k.
előadó bíró

. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
Szigeti Krisztina
írnok